

Sygn. akt IV CSK 731/14

POSTANOWIENIE

Dnia 18 grudnia 2014 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Krzysztof Strzelczyk

w sprawie z wniosku M. G.
przy uczestnictwie P. G.
przy udziale Prokuratora Prokuratury Okręgowej w G.
o ubezwłasnowolnienie,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej
w dniu 18 grudnia 2014 r.,
na skutek skargi kasacyjnej uczestnika postępowania
od postanowienia Sądu Apelacyjnego w [...]
z dnia 27 września 2013 r., sygn. akt I ACa [...],

- 1) odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,**
- 2) przyznaje adwokatowi K. J. od Skarbu Państwa - Sądu Apelacyjnego w [...] kwotę 180 (sto osiemdziesiąt) złotych powiększoną o należny podatek od towarów i usług tytułem zwrotu kosztów pomocy prawnej udzielonej z urzędu uczestnikowi w postępowaniu kasacyjnym.**

UZASADNIENIE

Sąd Najwyższy jako sąd kasacyjny nie jest sądem powszechnym zwykłej, trzeciej instancji, a skarga kasacyjna (podobnie jak uprzednio - kasacja) nie jest środkiem zaskarżenia przysługującym od każdego rozstrzygnięcia sądu drugiej instancji kończącego postępowanie w sprawie z uwagi na przeważający w charakterze skargi kasacyjnej element interesu publicznego.

Skarga kasacyjna jest środkiem zaskarżenia o charakterze nadzwyczajnym. Ma przede wszystkim na celu – w interesie publicznym – ujednolicenie orzecznictwa sądów powszechnych, rozstrzyganie sporów precedensowych oraz o istotnym znaczeniu dla rozwoju prawa i judykatury sądowej. W związku z tym jednym z koniecznych elementów skargi kasacyjnej jest wniosek o przyjęcie skargi do rozpoznania oraz jego uzasadnienie, w którym skarżący powinien wskazać, że zachodzi przynajmniej jedna z okoliczności wymienionych w art. 398⁹ § 1 k.p.c. i związku z tym istnieje potrzeba rozpoznania skargi przez Sąd Najwyższy. Określone w art. 398⁴ § 2 k.p.c. wymaganie uzasadnienia w skardze kasacyjnej wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania zostaje spełnione, jeśli skarżący w odrębnym wywodzie wykaże, że w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Cel wymagania przewidzianego w art. 398⁴ § 2 k.p.c. być zatem osiągnięty jedynie przez powołanie i uzasadnienie istnienia przesłanek o charakterze publicznoprawnym, które będą mogły stanowić podstawę oceny skargi kasacyjnej pod kątem przyjęcia jej do rozpoznania. Na tych jedynie przesłankach Sąd Najwyższy może oprzeć rozstrzygnięcie w kwestii przyjęcia bądź odmowy przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

Uczestnik oparł wniosek o przyjęcie jej do rozpoznania na przesłankach określonych w art. 398⁹ § 1 pkt 1 i 3 k.p.c. Jego zdaniem za przyjęciem skargi kasacyjnej do rozpoznania przemawia nieważność postępowania ze względu na naruszenie art. 379 pkt 5 w zw. z art. 560¹ (oznaczonego w skardze omyłkowo jako

art. 506¹ k.p.c.), 214 § 1 i 556 § 1 k.p.c. Ponadto w ocenie uczestnika w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne polegające na konieczności rozważenia w jakich sytuacjach należy stosować art. 560¹ k.p.c.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Nieważność postępowania jako przesłanka przyjęcia skargi kasacyjnej, brana pod rozwagę z urzędu przez Sąd Najwyższy przy rozpoznaniu skargi kasacyjnej przed sądem drugiej instancji, wiąże się z wadliwością postępowania przed sądem drugiej.

Wbrew stanowisku skarżącego okoliczności wskazane w skardze kasacyjnej nie dają podstaw do przyjęcia, że postępowanie przed Sądem Apelacyjnym w [...] było nieważne. Do odmiennego wniosku nie prowadzą także inne okoliczności sprawy, które o ile prowadziłyby do nieważności postępowania Sąd Najwyższy powinien wziąć pod uwagę z urzędu (art. 398¹³ § 1 k.p.c.).

Spełnienie przesłanek ustanawiania adwokata lub radcy prawnego z urzędu dla osoby, której dotyczy wnioski o ubezwłasnowolnienie zależy każdorazowo od konkretnych okoliczności faktycznych. Takie stanowisko zajął Sąd Najwyższy w postanowieniu z dnia 9 października 2014 r. (sygn. akt IV CSK 296/14, niepubl.). Nie wystarczy sam fakt choroby osoby, która ma być ubezwłasnowolniona, a w skardze kasacyjnej nie wskazano jakie inne szczególne względy nakazywałyby ustanowienie z urzędu profesjonalnego pełnomocnika. Ponadto, w związku z przytoczeniem w skardze art. 556 § 1 k.p.c., należy wskazać, iż w sprawie został ustanowiony kurator dla uczestnika.

W orzecznictwie Sądu Najwyższego utrwalony jest pogląd, że jeżeli skarżący, jako okoliczność uzasadniającą wnioski o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania wskazuje występowanie w sprawie istotnego zagadnienia prawnego, to powinien to zagadnienie przedstawić przez jego sformułowanie z przytoczeniem przepisów prawa, na tle których ono powstało, a także w oddzielnym wywodzie prawnym przytoczyć argumenty prowadzące do rozbieżnych ocen prawnych, a ponadto wykazać, że jest to zagadnienie, którego rozwiązanie jest istotne nie tylko dla rozstrzygnięcia rozpoznawanej sprawy, lecz także dla praktyki sądowej

(postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 10 maja 2001 r., II CZ 35/01, OSNC 2002, nr 1, poz. 11; z dnia 3 października 2002 r., II CKN 447/01, niepubl; z dnia 14 grudnia 2004 r., III CK 585/04, niepubl; z dnia 4 sierpnia 2006 r., III CZ 47/06, niepubl; z dnia 22 listopada 2007 r., I CSK 326/07, niepubl; z dnia 26 czerwca 2008 r., I CSK 108/08, niepubl.; z dnia 2 grudnia 2011 r., III SK 29/11, niepubl.).

Tych wymagań nie spełnia przedstawione zagadnienie, które bez żadnego wyводу prawnego ma charakter pytania otwartego, do uzupełnienia. Ponadto należy podnieść, iż w uzasadnieniu wymienionego postanowienia z dnia 9 października 2014 r. Sąd Najwyższy wyjaśnił zarówno sposób rozumienia jak i zakres zastosowania art. 560¹ k.p.c.

W końcu trzeba podnieść, iż oczywista zasadność skargi kasacyjnej zachodzi wówczas, gdy z treści skargi, bez potrzeby jej głębszej analizy oraz szczegółowych rozważań prawnych wynika, że przytoczone w niej podstawy uzasadniają uwzględnienie skargi (tak np. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 5 października 2007 r., III CSK 216/07, niepubl; postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 20 czerwca 2007 r. II CSK 184/07, niepubl.).

Tymczasem skarżący, bez żadnych wyjaśnień, ograniczył się do stwierdzenia niezastosowania art. 48 ustawy o ochronie zdrowia psychicznego, który ma zastosowanie do postępowań objętych zakresem tej ustawy.

Z tych względów uznając, że nie zostały spełnione przesłanki przejęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania Sąd Najwyższy na podstawie art. 398⁹ § 1 i 2 k.p.c. postanowił jak wyżej. O kosztach pomocy prawnej udzielonej z urzędu uczestnikowi w postępowaniu kasacyjnym Sąd Najwyższy orzekł na podstawie § 19 w zw. z § 7 ust. 1 pkt 6, 13 ust. 4 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie (jedn. tekst Dz. U. z 2013 r. poz. 461).

